

تعاونی های صیادی و توسعه روستاهای ساحلی دلووار

www.ketab.ir

www.ketab.ir

سید قاسم غریب زرد

سرشناسه	: غریب زاده، سیدقاسم، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	: تعاونی های صیادی و توسعه روستاهای ساحلی دلووار / سیدقاسم غریب زاده.
مشخصات نشر	: تربت حیدریه: چشم انداز قطب، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۴ص: جدول، نمودار.
شابک	: ۲۰۰۰۰ ریال ۴-۰۶-۸۷۴۳-۶۰۰-۹۷۸ :
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: ماهیگیری تعاونی -- ایران -- دلووار -- نمونه پژوهی
موضوع	: Fisheries, Cooperative -- Iran -- Delvar -- Case studies
موضوع	: عمران روستایی -- ایران -- دلووار -- نمونه پژوهی
موضوع	: Rural development -- Iran -- Delvar -- Case studies
موضوع	: سیاست شیلات -- ایران -- دلووار
موضوع	: Fishery policy -- Iran -- Delvar
رده بندی کنگره	: ۱ ۱۳۹۶۳۳۴۹/غ۴
رده بندی دیویی	: ۶۸۳۹۲۰۹۵۵۶۲/۳۳۴
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۴۷

تعاونی های صیادی و توسعه روستاهای ساحلی دلووار

نویسنده: سید قاسم غریب زاده
 ناشر : انتشارات چشم انداز قطب
 تیراژ : ۲۰۰۰
 نوبت چاپ : اول
 تاریخ چاپ : ۱۳۹۵
 چاپ : ویونا
 قطع : وزیری
 تعداد صفحات : ۲۰۴
 قیمت : ۲۰۰۰۰ ریال
 شابک :

۹۷۸	۶۰۰	۸۷۴۳	۰۶	۴
-----	-----	------	----	---

آدرس: تربت حیدریه، خیابان رازی، رازی ۳

تلفن: ۰۹۱۵۳۳۲۸۵۱۶-۰۹۲۱۱۱۴۲۱۲۷

فهرست مطالب

۶	پیشگفتار
۱۱	فصل اول
۱۱	کلیات
۱۲	مقدمه
۱۳	بیان مسئله
۱۵	ضرورت
۱۵	اهداف
۱۶	پیشینه
۲۲	مکان
۲۲	جامعه آماری
۲۲	مشکلات و موانع
۲۴	فصل دوم
۲۴	مبانی نظری (تعاریف و مفاهیم)
۲۵	مقدمه
۲۶	تعاریف و مفاهیم
۲۶	برنامه ریزی و تاریخ شکل گیری آن از گذشته های دور تا کنون
۲۸	برنامه ریزی روستایی
۲۹	توسعه
۳۲	مباحث تئوریک مربوط به توسعه
۳۲	توسعه پایدار و ضرورت اجرای آن
۳۴	ابعاد توسعه ی پایدار
۳۷	توسعه اقتصادی
۴۰	توسعه اجتماعی
۴۱	توسعه روستایی

۴۳	دیدگاه های مختلف درباره توسعه
۴۶	مفهوم برنامه ریزی توسعه روستایی چیست؟
۴۶	ضرورتها، اهداف و اهمیت توسعه روستایی
۵۱	استراتژیها و راهبردهای توسعه روستایی
۵۳	ساختار مناسب جهت پیشرفت و توسعه روستایی
۵۵	رابطه توسعه با دانش
۵۸	نقش «تشکال های مردمی» در پیشبرد اهداف توسعه محلی بر اصول زیر پی ریزی می شود.
۵۹	آمایش زمین و توسعه
۶۱	نظریه پایه توسعه استان شهر
۶۳	تعاونی
۶۵	تعاونی ها و تشکیل آن در جهاد و ایران
۶۷	رویکرد مشارکتی در تعاونی ها
۶۸	اصول تعاونی ها
۶۹	مکاتب فکری در بخش تعاونی ها
۷۱	انواع تعاونی ها
۷۲	اهداف و کارکرد تعاونی ها
۷۳	سیاستهای کلی بخش تعاونی
۷۴	اهمیت شرکت های تعاونی و نقش آنها در فرآیند توسعه
۷۷	نقش و اهمیت تعاونی ها در ایجاد اشتغال
۷۸	ساحل
۸۰	اهمیت و ضرورت توجه به مناطق ساحلی
۸۲	روستاهای ساحلی (انواع روستاها، انواع سواحل)
۸۴	انواع سواحل
۸۶	تعریف شیلات
۸۷	تعریف شرکت تعاونی صیادی
۸۷	مفاهیم صید و صیادی

۸۸	اهمیت و نقش صیادی در توسعه مناطق ساحلی
۸۹	حداکثر تولید پایدار چیست؟
۹۰	اهمیت تعاونیهای صیادی
۹۱	مدیریت شیلات و نقش آن در توسعه
۹۳	انواع صید
۹۶	مشخصات عمومی ماهیها و رده بندی آنها
۹۷	رده بندی ماهیان
۹۷	طبقه بندی ماهیهای دریایی بر حسب عمق
۹۸	تورهای صیادی
۱۰۱	مفاهیم و واژه های مرتبط با صید و صیادی در استان بوشهر
۱۰۳	فصل سوم
۱۰۳	جغرافیای منطقه مورد مطالعه
۱۰۴	مقدمه
۱۰۴	معرفی ناحیه مورد مطالعه
۱۰۴	موقعیت مطلق و نسبی شهرستان تنگستان و بخش داراب
۱۰۶	جغرافیای طبیعی منطقه مورد مطالعه
۱۰۶	زمین شناسی
۱۰۹	توپوگرافی منطقه مورد مطالعه
۱۱۰	بررسی گسل های منطقه
۱۱۱	مطالعات زمین لرزه ای در منطقه ی مورد مطالعه
۱۱۴	اقلیم و بررسی عناصر اقلیمی
۱۱۵	پهنه بندی منطقه مورد مطالعه در سیستم دمارتون
۱۱۶	ضرورت استفاده روشهای جدید در پهنه بندی آب و هوایی منطقه مورد
۱۱۸	مشخصات آب و هوایی ناحیه ساحلی شهرستان تنگستان (بخش دلوار)
۱۲۰	دما
۱۲۰	بارش

۱۲۱	رطوبت
۱۲۲	بادها
۱۲۲	بررسی روند تبخیر و تعرق گیاه مرجع در منطقه مورد مطالعه
۱۲۳	منابع آب و حوضه آبریز
۱۲۵	جریانات آبی خلیج فارس در محدوده ی مورد مطالعه
۱۲۶	جنس سواحل استان بوشهر و منطقه مورد مطالعه
۱۲۷	جغرافیای انسانی دلووار
۱۲۷	خصوصیات جغرافیایی
۱۲۸	ساخت جسی و سنی جمعیت
۱۳۰	مقایسه بعد خانوار در بخش دلووار با شهرستان تنگستان، استان بوشهر و کشور
۱۳۱	نرخ با سواد ی در منطقه مورد مطالعه
۱۳۱	وضعیت زناشویی
۱۳۲	زبان، نژاد و مذهب
۱۳۳	ویژگیهای جمعیتی روستاهایی که تعاونی صیادی دارند
۱۳۴	جغرافیای اقتصادی منطقه مورد مطالعه
۱۳۴	فعالیت های اقتصادی
۱۳۸	صنایع و معادن
۱۴۱	پرورش آبزیان
۱۴۱	گمرک
۱۴۲	فعالیت های شیلات منطقه مورد مطالعه و عملکرد بنادر ماهیگیری بخش دلووار
۱۴۶	فعالیت صیادی در منطقه مورد مطالعه
۱۵۲	یافته های جمع آوری شده از مسئولان تعاونی های صیادی
۱۵۲	سال تأسیس تعاونی ها
۱۵۳	سطح سواد
۱۵۴	ترکیب سنی مدیران تعاونی های صیادی
۱۵۵	یافته های جمع آوری شده از اعضای تعاونی های صیادی

۱۵۵.....	وضعیت جنسی.....
۱۵۵.....	وضعیت شغلی.....
۱۵۶.....	وضعیت سنی اعضای تعاونیهای صیادی.....
۱۵۷.....	عملکرد تعاونی های صیادی در توسعه اقتصادی و افزایش درآمد از دیدگاه.....
۱۵۸.....	وضعیت کالاهای بادوام اعضای تعاونی های صیادی.....
۱۷۲.....	عملکرد تعاونیهای صیادی در زمینه ی شاخصهای اشتغال از دیدگاه اعضای.....
۱۷۲.....	عملکرد تعاونی های صیادی در زمینه ی شاخص های مربوط به اشتغال قبل از عضویت.....
۱۸۲.....	منابع فارسی.....
۱۹۶.....	منابع اینترنتی.....
۱۹۸.....	منابع لاتین.....

پیشگفتار

کتابی که پیش رویش است برگرفته از پایان نامه اینجانب با عنوان « نقش تعاونی های صیادی در توسعه اقتصادی و اجتماعی روستاهای ساحلی: مطالعه موردی: بخش دلووار » در سال ۱۳۸۹ می باشد. با توجه به طولانی شدن فرایند آماده سازی جهت چاپ کردن آن به کتاب برخی از مطالب آماری کتاب قدری کهنه گردیده است که عذرخواهی و پوزش نویسنده را به دنبال دارد. قصد داشتم که قسمت هایی از اطلاعات آماری کتاب را به روز کنم اما متوجه شد که کار است با بخش های آماری دیگر کتاب تداخل پیدا کند و سبب سردرگمی خوانندگان کتاب گردد، به همین خاطر اطر از انجام این کار منصرف شدم. البته ساختار و چارچوب آزمون های آماری کتاب در بخش های موردتوجه گرفته تقریباً ثابت و پایدار می باشد و دارای ساختاری مستحکم است. یعنی اگر آزمون های آماری در ۱۰ سال آینده هم انجام گردد نشان خواهد داد که نقش تعاونی های صیادی در توسعه پایدار روستاهای ساحلی بخش دلووار با توجه به نتایج خوبی که به همراه داشته است، بسیار پررنگ خواهد بود.

در این پژوهش پس از بررسی های انجام شده و تجزیه و تحلیل داده های تحقیق در دو وضعیت قبل و بعد از عضویت در تعاونی های صیادی و مقایسه ی آنها با یکدیگر، مشخص شد که نقش تعاونی های

صیادی در توسعه اقتصادی و اجتماعی روستاهای ساحلی بخش دلووار مثبت می باشد. این کتاب از ۴ فصل تشکیل شده است که فصل اول کلیات تحقیق می باشد و شامل بیان مسئله، ضرورت و اهمیت انجام این تحقیق، پیشینه ی تحقیق و روش تحقیق می باشد. در این فصل به بیان مسئله پرداختیم که چرا تعاونی های صیادی با آن همه پتانسیل و توانایی که دارند در مناطق جنوبی کشور و از جمله بخش دلووار به صورت نیمه فعال درآمده اند و با توجه به اینکه می توانند سبب توسعه ی مناطق ساحلی شوند در این امر عاجز و ناتوان مانده اند و اگر این وضع ادامه پیدا کند منجر به تعطیلی و منحل شدن این تعاونی ها می گردد به طوری که در منطقه ی مورد مطالعه دو تعاونی به صورت نیمه فعال درآمده اند و در ۷ تعاونی دیگر ادغام شده اند.

در فصل دوم به مبانی نظری تحقیق اشاره شده است. در این بحث به مفاهیم کلیدی و اساسی تحقیق یعنی، توسعه، برنامه ریزی، تعاونی، صیادی، زیر بخش های آنها پرداخته شده است. از آنجا که مبانی نظری تحقیق شالوده ی هر پژوهش علمی را پیرامون موضوع در این تحقیق نیز به آن پرداخته شده است و بیشترین حجم از کار را در بین فصل های تحقیق به خود اختصاص داده است. در این فصل از واژه روستا نیز استفاده گردیده و مفاهیم کلیدی همچون برنامه ریزی، توسعه، زیر بخش های صیادی و مناطق ساحلی را به مناطق روستایی تعمیم داده ایم تا به هدف تحقیق که نشان دهنده ی نقش های صیادی در توسعه ی مناطق ساحلی روستاهای بخش دلووار است، برسیم به عبارت دیگر می بایست مفاهیمی که در مبانی نظری به کار بردیم را در مناطق روستایی نیز مورد استفاده قرار دهیم. نکته ای که در این فصل باید به آن توجه کنیم جدید بودن واژه ی تعاونی در نزد صیادان این منطقه می باشد. با توجه به قدمت تعاونی در کشورهای اروپایی از جمله انگلستان که به بالای ۱۶۰ سال می رسد و حتی در کشور خودمان که به ۷۵ سال بالغ می شود، در بخش دلووار قدیمی ترین تعاونی مربوط به خورشهای و دلووار- محمد عامری می باشد که در سال ۱۳۶۶ تأسیس شدند و این مسئله نشان از نوپا بودن این نهاد مردمی در این منطقه می باشد

که می‌بایست از آن حمایت‌های همه‌جانبه صورت بگیرد زیرا تعاونی‌های صیادی پتانسیل بسیار بالایی برای بهبود وضع زندگی صیادان و توسعه‌ی منطقه دارا هستند.

در فصل سوم به معرفی جغرافیای منطقه مورد مطالعه پرداختیم. در این فصل به دو مبحث جغرافیای طبیعی و انسانی منطقه اشاره شده است در بخش جغرافیای طبیعی از مطالعات زمین‌شناسی، ژئومورفولوژی، زمین‌لرزه‌ای و اقلیم و آب و هوای منطقه استفاده شده است در این مطالعات مشخص گردید که در منطقه ورود طالع یک رشته کوه در مجاورت دریا امتداد یافته است که بر روی آب و هوای منطقه تأثیر گذاشته است. بر سر آب و هوایی روستاهای ساحلی به دلیل مجاورت با دریا دارای آب و هوای گرم و بسیار مرطوب هستند که مانده‌ی شرجی (رطوبت بسیار بالا به همراه دمای بالا) از مهمترین ویژگی‌های آب و هوایی این منطقه می‌باشد. از نظر زمین‌لرزه‌ای شهرستان تنگستان از دو بخش با خطر بالا و متوسط تشکیل گردیده است که مناطقی که در منطقه در بخش با خطر متوسط واقع شده است. از نظر جغرافیای انسانی به ویژگیهای جمعیتی و جغرافیای اقتصادی منطقه اشاره شده است. از نظر جمعیتی طبق سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۸۵ مرکز آمار ایران در بخش دلووار ۶۴۸۶ خانوار زندگی می‌کنند که جمعیتی بالغ بر ۲۸۰۱۷ نفر را در بر می‌گیرد. با احتساب این مشخصات متوسط بعد خانوار در بخش دلووار ۴/۳۲ نفر به دست می‌آید. از کل جمعیت ۲۸۰۱۷ نفری بخش دلووار ۲۰۱۱۶ نفر با سواد و ۴۵۲۶ نفر بی‌سواد هستند. از این تعداد ۱۱۰۶۵ نفر مرد باسواد و ۹۴۱۱ نفر را زنان باسواد تشکیل می‌دهد و از جمعیت ۴۵۲۶ نفر بی‌سواد بخش دلووار، ۱۵۵۴ نفر مرد و ۲۹۷۲ نفر را زنان تشکیل می‌دهند. از نظر فعالیت‌های اقتصادی بیشترین فراوانی در بخش دلووار مربوط به صیادی و صفاری یا گنجایی (لنج‌های باربری) می‌باشد و کشاورزی در این منطقه به دلیل کمبود منابع آب به صورت دیم می‌باشد. فعالیت‌های اقتصادی به سه بخش کشاورزی، صنعت و خدمات طبقه‌بندی می‌شوند که هر کدام از این بخش‌ها شامل زیر بخش‌های فرعی مربوط به خود هستند. در آبان ماه ۱۳۸۵، از شاغلان ۱۰ ساله و بیشتر شهرستان

تنگستان، ۱۸/۱ درصد در بخش کشاورزی، ۲۵/۷ درصد در بخش صنعت و ۵۴/۷ درصد در بخش خدمات به کار اشتغال داشته اند. این نسبت ها در شهر های دلووار و اهرم به ترتیب ۷/۴، ۲۴/۶ و ۶۶ درصد می باشد در مناطق روستایی به ترتیب ۲۱/۷، ۲۶/۱ و ۵۰/۸ درصد بوده است. فعالیت های اقتصادی به سه بخش کشاورزی، صنعت و خدمات طبقه بندی می شوند که هر کدام از این بخش ها شامل زیر بخش های فرعی مربوط به خود هستند.

فصل چهارم به افته های تحقیق اشاره دارد. در این فصل اطلاعات مورد نیاز به وسیله ی پرسشنامه هایی که توسط مسئولان و اعضای تعاونی های صیادی بخش دلووار تکمیل شده، به دست آمده است. البته برای رسیدن به حد مطلوب از روش های مصاحبه و مشاهده نیز در کنار پرسشنامه که ابزار اصلی گردآوری داده های تحقیق بوده، استفاده شده است. در این فصل به آمار توصیفی نیز اشاره دارد و وضعیت جنسی، شغلی و تحصیلی پاسخگویان را در بر می گیرد و علاوه بر جداول فراوانی برخی از نمودارهای لازم نیز ترسیم شده است. در بخش دیگر این فصل عملکرد تعاونی های صیادی در بخش های مربوط به کالاهای با دوام، الگوی مصرف مواد غذایی، هزینه ها و امور مالی، اسماعی - فرهنگی، رضایت مندی شغلی و اشتغال با توجه به فراوانی، درصد و میانگین رتبه ها در دو وضعیت قبل و بعد از عضویت در تعاونی های صیادی مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته است به طوری که در شاخص های مربوط به الگوی مصرف مواد غذایی میانگین کل قبل و بعد از عضویت به ترتیب ۲/۶۹ و ۳/۴۳ می باشد. در شاخص مربوط به هزینه ها و امور مالی میانگین کل قبل و بعد به ترتیب ۲/۵۹ و ۳/۴۱۵ می باشد این مقادیر برای سایر شاخص ها از جمله شاخص های اجتماعی - فرهنگی به ترتیب ۲/۷۲ و ۳/۵۸؛ شاخص های رضایت مندی شغلی به ترتیب ۳/۰۰۱ و ۳/۶۹۲ و برای شاخص های مربوط به اشتغال به ترتیب ۲/۷۶۷ و ۳/۶۱۵ می باشد. با توجه به مقایسه های صورت گرفته مشخص می شود که میانگین های کل داده های تحقیق در بعد از عضویت نسبت به قبل از عضویت، افزایش چشمگیری یافته است که نشان از تأثیر مثبت تعاونی های

صیادی در زندگی صیادان و توسعه ی منطقه داشته است. در پایان از همه کسانی که مرا در تهیه این کتاب کمک و یاری رسانده اند کمال تشکر و سپاسگزاری را دارم خصوصا از اساتید بزرگوارم جناب آقای دکتر مجتبی قدیری معصوم و جناب آقای دکتر سید حسن مطیعی لنگرودی که تشکر قلبی خود را نسبت به آنها اعلام می دارم.

تقدیم احترام

سید قاسم غریب زاده

دیماه ۱۳۹۵